

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЖЕШУВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ

A K A D E M I A
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
15 березня 2024 року

УДК 37.013:005.332.2:001.895(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 2 від «20» березня 2024 р.)*

A43

Актуальні проблеми розвитку педагогічної освіти: інновації, виклики, перспективи: збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (15 березня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 313 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку педагогічної освіти: інновації, виклики, перспективи». Учасниками конференції розглянуто інноваційні технології у навчанні, викладанні англійської мови та зарубіжної літератури, інтегроване та адаптоване навчання здобувачів освіти, психолого-педагогічні проблеми викладання, навчання та виховання, професійний розвиток майбутнього фахівця, мовна політика та міжнародна співпраця в освіті та науці.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н.В. – д-р пед. наук, професор;

Розман І.І. – д-р пед. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Бопко І.З. – канд. пед. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2024

РОЗДІЛ 2. ІНТЕГРОВАНЕ ТА АДАПТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Список використаних джерел:

1. Кузьма-Качур М.І. Професійна діяльність вчителя початкової школи з учнями покоління Альфа / М.І.Кузьма-Качур, М.В.Горват // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». – Мукачево: МДУ, 2021. – Том7. №1. – С. 26-35
2. Що таке гейміфікація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://delo.ua/lifestyle/chto-takoe-gejmifikacija-i-kak-ona-pomogaetrasshevelit-sotrudni-202074>
3. Переяславська С.О. Гейміфікація як сучасний напрям вітчизняної освіти / С.О.Переяславська, О.О. Смагіна. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/6424>

УДК 376-054.57(477)(043.2)

Н. В. ЛАЛАК,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
М. Б. МИКУЛЯК,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ОСВІТА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ

Проблема освіти національних меншин та формування готовності майбутніх фахівців до роботи в школах національних меншин є однією з фундаментальних у сучасній педагогічній теорії та практиці. Посилення інтеграційних зв'язків України з Європейським Союзом, отримання статусу кандидата на членство в ЄС, входження її в європейський освітній простір потребують модернізації системи освіти, більш активного використання європейського досвіду, що орієнтований на підтримку мовного і культурного розмаїття, на утвердження принципів толерантного спілкування і взаємоповаги між представниками різних національностей.

Поряд з цим, в контексті викликів сьогодення, пов'язаних з військовою російською агресією, важливо зберегти та примножити досвід української освіти. Відповідно основними завданнями національної освітньої політики України на сучасному етапі її розвитку є укріплення засад державної мови, визнання її як важливого чинника формування національної та громадянської ідентичності; сприяння розвитку рідної мови представників корінних народів і національних меншин, забезпечення її активної ролі в освітньому процесі з метою збереження етнокультурної ідентичності здобувачів освіти; підтримка культурного розмаїття; забезпечення культурно-освітніх потреб національних спільнот з урахуванням пріоритетів соціально-політичного розвитку України тощо.

На різних етапах розвитку педагогічна теорія і практика зверталась до питань полікультурної освіти, народної педагогіки, освіти національних меншин, що знайшло відображення в працях відомих українських педагогів і науковців (Б. Грінченка, М. Євтуха, С. Русової, К. Ушинського, Я. Чепіги та ін.).

РОЗДІЛ 2. ІНТЕГРОВАНЕ ТА АДАПТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У наукових доробках вітчизняних та зарубіжних учених знаходимо, що дефініції «національна меншина» та «етнічна група» мають різні трактування. Етнічна група розглядається як спільнота, представники якої є носіями того чи іншого етносу, але знаходяться не на території розміщення його головного масиву, вони усвідомлюють спільне походження, між ними існує взаємодія та солідарність, об'єднують спільні інтереси та історична пам'ять. Національна меншина – це менша за кількістю української нації етнічна спільнота, що об'єднує громадян України іншого етнічного походження. Основною відмінністю від етнічної групи є існування власного державного утворення за межами України [4].

Цінною та актуальною для нашого дослідження є «Дорожня карта створення умов для підвищення якості навчання державною мовою та мовами корінних народів і національних меншин (спільнот) у закладах загальної середньої освіти України на 2023-2027 роки» (Наказ МОНУ № 178 від 14. 02. 2024 р.) [2]. Пропонована Дорожня карта має на меті сприяти створенню умов для підвищення якості навчання державною мовою та навчання мовами корінних народів і національних меншин (спільнот) у закладах освіти відповідно до нормативно-правової бази. Зокрема: Законів України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» (2003), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (стаття 21), «Про освіту» (стаття 7), «Про повну загальну середню освіту» (стаття 5), «Про корінні народи України» (2021). «Про національні меншини (спільноти)» (2023), у державних стандартах початкової (2018/2019), базової середньої (2020) та профільної освіти.

Заслугує на увагу закріплення в законодавстві права на використання мови відповідної національної меншини в освітньому процесі поряд з державною мовою; організація навчально-методичного забезпечення підручниками, посібниками з навчальних предметів, інтегрованих курсів для класів (груп) з навчанням мови корінних народів і національних меншин відповідно до положень національного та міжнародного законодавства у сфері освіти тощо.

Таким чином, питання підтримки освіти національних меншин у контексті реформування української освіти набувають особливого значення, враховуючи полікультурний склад нашої країни та необхідність громадянського об'єднання всіх навколо вирішення важливих суспільно-політичних проблем у процесі укріплення незалежності України в умовах воєнного стану. Держава забезпечує виконання вимог законодавства щодо гарантування представникам корінних народів та національних меншин права на навчання рідною мовою.

Список використаних джерел:

1. Гаазькі рекомендації щодо прав національних меншин на освіту і Пояснювальна записка. Жовтень 1996. URL: https://www.psc.org/iik_henni_32194?downloadlrue (дата звернення 03.9.2023).

РОЗДІЛ 2. ІНТЕГРОВАНЕ ТА АДАПТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

2. Дорожня карта створення умов для підвищення якості навчання державною мовою та мовами корінних народів і національних меншин (спільнот) у закладах загальної середньої освіти України на 2023-2027 роки» (Наказ МОНУ № 178 від 14. 02. 2024 р.) https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/91467

3. Закон України «Про ратифікацію Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин». Київ, 15 травня 2003 р. Хе 802-IV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/802-15#Text> (дата звернення 03.08.2023).

4. Колісник В. Про визначення поняття правового статусу національних меншин та його головних елементів. *Вісник Академії правових наук України*. 2002. № 2 (29). С. 99–106.

5. Освіта національних меншин: нові ініціативи Міністерства освіти і науки України / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2015. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2015-03-19-osvitanaczionalnix-menshin-novi-inicziativi-ministerstvaosviti-i-nauki-ukrayini>

УДК 027.7-021.414:378.091.2(043.2)

К. М. МОВЧАН,

директор НБ МДУ, старший викладач кафедри
філологічних дисциплін та соціальних комунікацій,

Мукачівський державний університет,
Мукачево, Україна

В. О. ТРЯПЦІН

здобувач 1 курсу ОС «Молодший бакалавр»
спеціальності «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа»,

Мукачівський державний університет,
Мукачево, Україна

АДАПТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ

Адаптоване навчання здобувачів освіти стає все більш актуальним у сучасному освітньому процесі. Це підхід, який дозволяє враховувати індивідуальні особливості кожного здобувача для підвищення ефективності навчання. У цьому контексті значну роль відіграють бібліотеки університетів, які є не лише місцем зберігання знань, але й активними учасниками освітнього процесу.

Метою даної статті є аналіз ролі бібліотеки університету у процесі адаптованого навчання та розгляд можливих шляхів її оптимізації.

Адаптоване навчання передбачає створення умов для максимально ефективного засвоєння матеріалу кожним здобувачем з урахуванням його індивідуальних особливостей, потреб та стилю навчання. Такий підхід може включати індивідуалізацію навчальних планів, використання різноманітних форм та методів навчання, а також застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Бібліотека університету відіграє ключову роль у забезпеченні доступу до навчальних ресурсів та інформації, зокрема:

1. Надання доступу до різноманітних інформаційних ресурсів: традиційних друкованих матеріалів, електронних ресурсів, онлайн-баз даних, електронних журналів та книг.

ГОРВАТ М. І., БОЧКОР О. О. ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	139
HRABAR EDITA THE ROLE OF INTERDISCIPLINARY STUDIES IN FOSTERING HOLISTIC STUDENT DEVELOPMENT.....	141
ДОМБРОВСЬКИЙ А. Е. АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО НАВЧАННЯ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	143
КАС'ЯНЕНКО О. М. СУТНІСТЬ Й ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ У ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ УЧНЯ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	145
КУЗЬМА-КАЧУР М. І., ПАЛЛАГ Є. В. ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	147
ЛАЛАК Н. В., МИКУЛЯК М. Б. ОСВІТА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ.....	149
МОВЧАН К. М., ТРЯПЩИН В. О. АДАПТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ.....	151
НАДОЛЬСЬКА Ю. А., БАЙТЕРЯКОВА Н. Ю. ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО.....	153
РЕЗНІКОВА К. В. ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ: КОМПОНЕНТИ ІНТЕГРАЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	155
РОЗМАН І. І., ЧУБІРКА А. Ю. СУСПІЛЬНО-КОРИСНА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	157
РОЗМАН І. І., АДАМЧО Ю. М. СИТУАТИВНО-РОЛЬОВІ ВПРАВИ НА УРОКАХ 3-4 КЛАСІВ ЯК РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	159
ТОВКАНЕЦЬ Г. В., ДОРЧИНЕЦЬ М. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	161

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

БЕРЕГОВА Н. П., ШЕРЕМЕТ А. М., СОЛОДОВНИК Г. О. ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОЯВУ ТРИВОЖНОСТІ В СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	163
VIZNKO A. THE IMPORTANCE OF ANALYTICAL READING IN THE PROCESS OF THE FORMATION OF CRITICAL THINKING	165
БОДНАРН. В., РОЗМАН І. І. ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКИХ ІНТЕРЕСІВ ПЕРШОКЛАСНИКІВ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	167
БОЙКО О. Ю. ВПЛИВ СКЛАДНОСТІ ЗАВДАННЯ НА ЯКІСТЬ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	168
БОЧКО С. М. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	170
БРИЖАК Н. Ю. АСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ВИМІРАХ СЬОГОДЕННЯ.....	172
VERTEL A. V. SEXUAL EDUCATION IN WILHELM REICH'S PSYCHOANALYTIC PEDAGOGY.....	175
GAO F. HR MANAGERS' PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL COMPETENCE: ESSENCE AND MAIN FEATURES.....	177
ГОМОНЮК О. М. ЗНАЧЕННЯ СІМЕЙНИХ ТРАДИЦІЙ У ВИХОВАННІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	179
ГРИЦЬКО В. В., КОТУБЕЙ В.Ф. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МЕДІАГРАМОТНОСТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	181
ЄРМОЛЬЧЕВ Г. А., ФЕНЧАК Л. М. ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ	

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>